

עמיד היחסים שבין בריטניה (והקיסרות הבריטית) לבין ארצות-הברית של אמריקה מהווה כיום את אחת הבעיות המדיניות המעניינות ביותר של תקופת-המלחמה ותקופת "למחרת-המלחמה" כאחת. ביסודה אין זו אלא בעיית האום: אופיים המיוחד של כל אחד משני העמים. אופי זה ודאי שמוחנה אצל כל אחד מהם ע"י היסטוריה ודרכי ההתנהות (ואף ע"י הגיל) של כל אחת משתי האומות. אך גם אם אין שהות להעמיק חקר במקורות היסטוריים אלה, הן של הצד השווה שביניהן והן של תכונותיהן המנוגדות, הרי יש צורך להכיר לפחות את הגילויים, גם של יחסי-שותפות וגם של אי-הבנות, במגעם של שני העמים הגדולים כפי שהנם כיום. ומה גם שבעיות ארץ-ישראל ועניני העם היהודי, בארצו ובפיזוריו, אחוזים ושלובים באורה גורלי במגמות שבקרב מעצמות אדירות אלו וביחסי-הגומלין שביניהן.

אכן, גם בעבר הוקצה בחוברות "מערכות" מקום לפרקי תיאור והסברה הנוגעים לבעיית היחסים האנגלו-אמריקאית; והיה בפרקים אלה כרי להעמיד את הקורא העברי, הצד לעניניו המדיניים של עמו, על המסיבות והגורמים, העלולים, בין השאר, גם להתוות במידה מסוימת מסגרת-של-חנאים להיאבקוהו אנו. במיוחד עמדו על הכרוך בכעיה זו דבריו של נורמן אנג'ל, הפובליציסטן הבריטי המתקדם הנודע, ב"מערכות" חוב' ח' אב תש"א. ("מי הם בעליה של האימפריה הבריטית?" ורשימתו של א. ר. מררו, עתונאי אמריקאי, ב"מערכות", חוברת י"ג, תשרי תש"ג.) (בין ג'והן בול לדוד סס").

הפעם נעשה נסיון להביא בחוברת אחת הערכות השואנות משני צדי האוקינוס האטלנטי. אנגליה מיוצגת כאן ע"י העתונאי הידוע ג' ל. הודסון, בעל כמה ספרים-פורטוג'ה רציניים ("המלחמה בחמה": על מלחמות אסיה ואפריקה, בשנות 1941-1942, וחזית הפנים" - על בריטניה במלחמה, ב-43-1942), שקטעי דבריו הניתנים בזה היו מופנים ברובם אל ציבור הקוראים האמריקאי ובמיעוטם - אל בני ארצו הוא. ואילו רשמיו של מסתכל אמריקאי הם מפרי עטו של סרדריק ליואייס אלן, אחד הפובליציסטן הרציניים והשקולים שבארה"ב, שנודע ביותר בשל ספריו "רק אתמול" ו"מאז אתמול", מעין היסטוריה חברתית-תרבותית שוטפת של העם האמריקאי בעשרים השנים האחרונות, וכיום-הנו עורכו הראשי של הירחון הנודע לשם "Harper's Magazine", הרשמים וההערכות של שני הסופרים מתייחסים לחורף-אביב 1943-44.

ודאי שחלו מאז תמורות ידועות בפרטים חשובים מסוימים (כך, מאז "פרשת-ורשה" יש אולי, לשנות משהו בדברי אלן על היחס אל רוסיה באנגליה; ואפשר כי החלו פוחתים בארה"ב הספיקות לגבי מידת השתתפותה של בריטניה במערכה הצפויה נגד יפן; ומאידך גיסא על הבדלי-הראיה שבין קהל בריטי ואמריקאי נוספה הערכת השתתפותם והישיגיהם על צבאות שני העמים במערכת-נורמנדיה ובמסע-צרפה בכללו, ועוד כיו"ב).

אך ביסודם נשארו התיאורים ללא-ספק, נאמנים וקולעים גם כיום הזה. ומהם המפיצים אור על כמה דברים שנתרחשו בינתיים. - המער.

ג' ל: הודסון

הינקים ואנתנו

זמן-מה לאחר שהגעתי לארצות-הברית, דיבר עמי אחד ממכרי על אותם אנשים "המתגעגעים, משני עברי האוקינוס האטלנטי, על המולדת". הווי! גם אני עומד להצטרף לשורות "המתגעגעים" הללו. אני חוזר ללונדון, אך חלק מלבי ישאר "בקצה מערב", בשכונסה ספינתית לפני ארבעה חדשים לנמל-ניו-יורק היתה לי הרגשה מוודה, כי כבר הייתי שם לפני, והגני חוזר הביתה. אינני מנסה להסביר הרגשה זו, אך יודע אני כי הרגשה משונה זו זכתה בינתיים במקצת-גושפנקה מטעם השכל - משום שאמריקה נתחבבה עלי. מדוע? טעמים רבים לכך: ידידות חמה ומהירה, עושר מראות הארץ, אקלים ונוף נהדרים, חדות חיים, סגנון דימוקרטי

שגילוי האפייני הוא בית המרקחת * שבקרו הרחוב; אך מעל לכל — אותה רוח טובה בה מתקבלים כאן בני-אדם מכל אומה ולשון מבלי הררה הרבה מי הם ומאין באו. התחלתי מרגיש, כי ארה"ב, על כל מגרעותיהן, מהוות את הנסיון רב-התקווה ביותר שנעשה עד כה ע"י האנושות, שיקגו העיר מכילה אוכלוסים מבני 61 עמים, אך העיר מגדילה לעשות. והוא הדין במספנות של קאיזר **, או בבית-חרושת לתחמושת בדיטרויט, המפליאים אותנו בפירוי-עבודתם. כאן הושג היתוך העמים ומיזוגם. כאן מאירה התקווה לאחות האדם באשר הוא אדם.

אך כוונת כתיבתי אינה למחמאות, אם כי רגשותי אלה כנים בתכלית. לאחר שסיירתי בעשרים ערים אמריקאיות השוכנות בחופי האוקיינוסים האטלנטי והשקט, במדינות המערב-התיכון ובדרום ארצות-הברית, הגעתי לידי מסקנה שאנו, הבריטים, נצליח יותר ביחסינו עם אמריקה ועם האמריקאים, אם נהיה גלוי-לב וגלוי-דבר יותר, ואף נגלה, כפעם בפעם, גם יחס בקורתי יותר. הרי גם האמריקאים, כידוע, אינם מהססים למונח בקורת עלינו הבריטים, וזפרט עלינו האנגלים (הסקוטים, הוולשים והאירים משמשים פחות מטרם לחצי בקורתם). אין לך אנגלי שאינו מופתע בביקורו הראשון בארה"ב — כאני בביקורי. הרגשת אפתעה זו מתלווה תכופות בקורת-רוח, אך לעיתים גם ביאוש: יאוש בגלל חוסר-הבנה בינינו, בגלל חוסר-הידיעה המצער של עובדות-יסוד.

בחוסר-ידיעה זה אשמות במקצת שתי הממשלות שלנו. כשהגעתי לאמריקה בדצמבר שעבר לא מצאתי אף אמריקאי אחד-מני-מאה שידע, כי אבידות הבריטים במערכת הווינסיה היו רבות כמעט פי שנים מאבידות האמריקאים — 35 אלף לעומת 18 אלף. ואף אני לא ידעתי אז, ואחת אמריקאית; בזמנו העלימו עובדה זו מאתנו. ונהפוך הוא: מעטים מאוד מבין האנגלים יודעים על התפקיד הרב ורצוף-הגבורה שמילאו ספינות אמריקאיות בשיירות האספקה לרוסיה דרך גמלי מורמנסק וארכנגלסק. לפני זמן-מה ביקרתי במכללה חשובה במדינת וירג'יניה, הסטודנטים במחלקה לכלכלה מדינית של אותה מכללה נתבקשו לסמן במעגל על גבי המפה, את כל האזורים בהם מנהלת אמריקה את המלחמה ללא עזרה מצד בעלי-בריתה; רבים מבין הסטודנטים סימנו במעגלים את איטליה, בורמה וגויניאה החדשה.

כמה קל ליצר הפירוד בין עמי-הברית להיות גיוון נבכרות כזאת, שמצאתי בחלקים שונים של ארצות-הברית! אכן, כבודה האחריות המוטלת על אלה מבינינו המושכים בעט-סופרים — אחריות שהיא שווה, או כמעט שווה, לאחריותם של הממשלות או הפוליטיקאים, שכן אם אנו נחריש ולא נשמיע את הדברים לאמיתם — מי יעשה זאת? אין זה מתפקידנו לשרת את בעלי "העוז והמשרה". ואם אנו לא נסביר ונפרש את בני-עמינו זה לזה — מי יקבל עליו מכשלה זו?

במתכוין או שלא במתכוין, השאירו אותנו, באנגליה, במצב ידיעה מעורפל מאוד על ארצות-הברית. האנגלי הבינוני סבור, כי מר רוזבלט מקובל על הציבור באמריקה, כשם שמר צ'יצ'יל מקובל עלינו, ואף הוא נהנה מתמיכה מלוכדת מלאה של עמו. אין האנגלי הבינוני יודע כלל וכלל, כי בארצות-הברית קיימות "שרשרות-עתונים" שלמות, שאינן כלל ועיקר מדידי בריטניה, וכי הנטיות האנטי-בריטיות מהוות גורם ניכר בחיי אמריקה. הרגשה אנטי-בריטית זו מכבידה לעתים מאוד על פעולות הסברה לציבור האמריקאי, וזכר אני מסיבת עתונאים, שנערכה באחת הערים בחוף האוקיינוס השקט, שבה מסרתי פרטים

* בארה"ב מכיל ביהמ"ד, גם שולחן-גוזו וגלידה, חנות-ספרים בזעיר-אנפין, לעתים-אף מסעדה; ותמיד — המרכז המקומי לסגישת-שכנים ושיחת "יושבי-קרנות" — המער.

** «מכשף»-בנין-הספינות הגודע. — המער.

ועובדות על אבידותינו במלחמה ועניתי, בין השאר, על שאלות בענין הודו. כמה מבין העתונים, שהיו מיוצגים במסיבה, לא הזכירו אף במלה אחת את דבר המסיבה; נראה כי בעלי העתונים הללו לא רצו, כי קוראיהם ידעו את העובדות כהוותן. תושב לונדון או גלוגר היה נדהם אילו קרא כמה מהמאמרים הראשיים המתפרסמים ב"שיקגו טריביון" * או בעתוני איגודו של ה"ירסט" **, או אילו הציץ באחת המודעות, על פני העמוד כולו, המופיעות בעתוני ניו יורק והמגנות את ה"ספר הלבן" לארץ-ישראל. לנגד עיני אחת המודעות הללו, הפונה בקריאה גמלצת אל הממשלה הבריטית בוו הלשוך: "סורו משער ההצלה פן תאשמו בעיני האנושות וההיסטוריה ותעשו אחד ונופלים בשדה הקטל. פיתחו את שערי ארץ-יחדי ואשר למענה נלחמים בנינו שכס אחד ונופלים בשדה הקטל. פיתחו את שערי ארץ-ישראל... פיתחו את המקלט הקרוב והיעיל וברי-הגשמה היחיד לפני קומץ הפליטים המתכוססים בדמם, שמתדפקים על שערינו". אין מודעה זו מזכירה כלל, כי שערי א"י אינם נעולים ואין כל כונה לנעול אותם לפני שיכנסו לארץ עוד 30 אלף יהודים; מאידך, אין מזכירים כלל, כי שערי אר"י נעולים בפני היהודים או כי בעיה זו טעונה פתרון על ידי העולם כולו ולא רק על ידי א"י בלבד, וכי אחריות שווה מוטלת עלינו בכריטיניה ועליכם באמריקה. אינני מתנגד לבקורת; אדרבא, אני רואה אותה בעין יפה, אך עליה להיות מושתתת על עובדות וכיאה ליחסים בין בעלי-ברית. מוטב שבקורת זו תהיה מתונה ומתקבלת על הדעת. אינני חולק על מימרת וולטיר: "אני מתנגד לכל דבר מדבריך, אך אלחם עד מוות להגנת זכותך להגיד את אשר בלבך". אלא, שאם יש צורך בבקורת צריך שתהיה דו-צדדית, פעולת גומלין, דוגמת "החכר והשאל". האדמירל לורד לואיס מאונטבאטן תואר בעתונו של הקולונל רוברט מאק-קורמיק "כעלם-שעשועים". תמיהני מה היה אומר הקולונל, אילו מתח אחד העתונים האנגלים בקורת חריפה על אחד הגנרלים האמריקאים, או אילו הציע לפטר אחד מהם — כפי שעשו כמה כתבי-עת אמריקאים ביחס למפקד אנגלי. משער הנני כי הקולונל האמיק היה מתרגז תכלית רוגני.

* * *

בנידודי באמריקה הקדשתי מקצת מזמני לחקירה ודרישה לפשר נטיה אנטי-בריטית זו בחוגים מסויימים. לדעתי מוטב כי נדע את העובדות כהוותן, כי חוסר ידיעה אינו מסייע לשיפור יחסים. שמעתי נימוקים מגימוקים שונים בהם מנסים להסביר מדוע אין אנו חביבים יותר על הציבור האמריקאי. מהם טוענים, כי האנגלים יהירים וגאוותנים; כי בריטניה משמאלה והולכת; ומאידך — כי בריטניה אינה דמוקרטית אמיתית משום שהיא שומרת עדיין על בית-המלוכה, וכי טפשים מתמנים למישרות חשובות אך ורק בזכות-אבות או בגלל היותם חניכי בתי-ספר לבני המעלה; — כי הדיפלומטים ואנשי העסקים הבריטיים הם הפיקחים ביותר שבפעולם ומצליחים בתחבולותיהם של עמים אחרים; בריטניה סוחטת הכנסות גדולות מהודו, ועל את מלחמותיה בדמם ובדמיהם של עמים אחרים; אנגליה שלטת בקנדה, באוסטרליה, בניו-זילנד, בדרום-אפריקה וכו', והטענה כי ארצות אלה חפשיות ועצמאיות אינה אלא אחיות עינים, ולמה נתכוון מר צ'רצ'יל בהצהירו כי הוא לא קיבל את השלטון על מנת לחסל את האימפריה הבריטית? כן אומרים האומרים, שהאנגלים נטולים חוש של הומור; כי המבטא

• עתון רב תפוצה היויל בשיקגו, ובעליו, הקול. מק-קורמיק, הנו מאלופי הציבוריות הריאקציות וה"מתכדלת" באמריקה. — המער.

• מיליונר, אמריקאי אשר הקים בראשית המאה הזאת "שרשרת" עתונים מהגדולות שבארה"ב. תחילה היתה מגמת שרשרת זו מחקדמת; מאז נשתנתה חליפות, ונתגבשה כבדלנית למדי. — המער.

האנגלי צורם את האוון — ואין להכין את אשר הם אומרים; הבריטים לא פרעו את חובותיהם-
מהמלחמה שעברה — דבר שלא יסלח להם לעולם; הבריטים סיבכו אותנו שוב במלחמה
עולמית זו, כאשר עשו במלחמה הקודמת; הבריטים מחויקים את מר רוזבלט "בכיסם", וכעת
מתערבים הם בבחירות הנשיא שלנו; איש-הכלכלה הבריטי לורד קיינס פיתה את רוזבלט
בשיטה של כיסוי גרעונות (*). הפסולה מעיקרה לפי דעתם של בנקאים אמריקאיים ושגם
הבנקאים הבריטים יודעים זאת והממשלה הבריטית גדרה עצמה ממנה לחלוטין. ואמריקה
נמצאת סובלת; בריטניה לא תעזור לנו במלחמתנו נגד יפן: מיד לאחר סיום המלחמה באירופה,
תסתלק בריטניה מן המערכה ותשתמש במכונות שקיבלה מאמריקה לפי "החכר והשאל" לשם
כיבוש שווקי העולם, בעוד ארה"ב ממשיכות במלחמה. וכי למה אמר צ'רצ'יל: "הבו לנו הכלים
ואנו נשלים את המלאכה" (**) ומדוע הכריז רוזבלט כי אף חייל אמריקאי אחד לא יישלח
להלחם על אדמת זרים? אין זאת כי שניהם כאחד ידעו כי אין אמה בדבריהם.

* * *

זוהי רשימת חטאים קשה למדי, אך ברגע שהיה נדמה לי כי סיימתי אותה — עלה
בדעתי כי לא הזכרתי את היהודים, שרבים מהם מרבים להתקיף אותנו בענין א"י; כן
התעלמתי מיוצאי אירלנד-הדרומית שאינם נוחים לשכוח, והיודעים לשנוא תכלית שגאה כשם
שהם יודעים לאהוב. ואף לא ציינתי את הדעה הרווחת כאן, כי החיילים האמריקאים הם-הם
בעיקר שהסתכנו בקרבות ב"חזית השנייה".

* * *

והרי עוד גורם מסבך: קשה לומר באיזו מידה והאם יונקו ת הנטיות האנטי-
בריטיות מרגשות השנאה לכושים או מהנטיות האנטי-יהודיות, האנטי-קומוניסטיות, האנטי-
רוסיות והאנטי-בינלאומיות — או מצטרפות אליהן? קשה עוד יותר לדון באיזה מידה
אשמים בכך סוכני ה"ציר" ועד כמה מצליחים הללו לנצל את שנאתם הטבעית של האמריקאים
(וביחוד האמהות באמריקה) למלחמה בכלל. כולנו רוצים בשלום בהקדם האפשרי בתנאי שנשיג
את הדבר שלמענו אנו נלחמים; כולנו סבורים, כי המלחמה היא פורענות אימה. לדעתי אני
קשה לנו, הבריטים, טבח בנינו הצעירים בשדה הקטל אף יותר משהוא קשה לאמריקה —
משום שאוכלוסינו מעטים יותר וסבלו מן הטבח שנתיים יותר; השיעור
היחסי של אבירותינו לעומת אוכלוסינו גדול פי חשעה מאבירותיכם אתם. אך מוטב לנו
להיזהר מפני האופן בו מנצל האויב את סלידתנו מפני המלחמה, את כמיהתנו לשלום ואת
חרדתנו לנהוג בהגיונות. מלאכה שלא נשלמה תצטרך עשייה מחדש. אם לא נוכיח לגרמניה
ויפן כי המלחמה היא מישגה ולעולם יוצא שכרה בהפסד — הרי שנכשלנו. בארצי אני רואה
עצמי רדיקל מבחינה פוליטית; מימי לא הצבעתי בעד השמרנים; אני אחד מאלה המזכירים
לעתים למר צ'רצ'יל — שאני מעריצו ומחבבו — כי איננו אלוה. לבי לא היה נשבר בקרבי
אילו ביטלו את מוסד בית-הלורדים — נהפוך הוא. לפיכך יורשה נא לי להשיב על כמה מדברי
הבקורת, שנמתחה עלינו. האמנם פגשת, קוראי האמריקאי, אנגלי רברבן מהסוג שתואר לעיל?
ומה מספרם של הרברבנים הללו בתוך העם הבריטי? האם מעולם לא בידחו את דעתך דבריהם
של שכספיר או צירלס דיקנס, או הופעותיה של גרייסי פילדס? יהי לבכם סמוך ובטוח כי
בריטניה אינה "אדומה" כל כך; היא שמרנית בתכלית. — אכן, שמרנותה זאת אינה מזוהה
עם מפלגת השמרנים. אין אנו קיצוניים ואיננו מרחיקים לכת באיזה כיוון שהוא, אם כי אני
תקווה, כי קבל וקבל חלק הראוי להתכבד מתכניתו של בורייג' ונשיג בטחון סוציאלי רב יותר

* הכוונה למאזנים ה"בלתי-מאוזנים" של ממשלת ארה"ב בכל שנות "המערכה
החדשה". — המער.

** בשעת שידור בשלהי חורף 1941 — דבר שאמריקאים יודעים רואים בו נסיון
להשלוחם, כאלו בריטניה יתה יכולה לנצח בלחמה לבדה. — המער.

כשביל המוני עובדינו. אמנם יש לנו בית-מלוכה, אך יש לנו גם מיניסטרים מבין מנהיגי הפועלים כגון הרברט מוריסון וארנסט באוין. כבר היתה לנו ממשלת פועלים, ובבוא השעה נזכה שוב לממשלת פועלים. אנו, האנגלים, איננו סבורים כי אנשי העסקים והדיפלומטים שלנו חכמים מחוכמים כל כך. אנשי העסקים שלנו אינם מונעים משברים כלכליים וגורמים לאבטלת מיליוני פועלים, והדיפלומטים שלנו לא הצליחו למנוע מלחמות. ואשר להנהלת מלחמות בדמם ועל חשבונם של אחרים, הרי ידוע כי במלחמה הקודמת הגיע מספר ההרוגים מחבר העמים הבריטי ל-1,089,919 ומספר הפצועים ל-2,400,988. — ואילו אבידותיכם-אתם הגיעו לפי סיכומכם ל-130,000 הרוגים, נעדרים ושבוים ול-234,000 פצועים. אין אנו משיקים אפילו מחצית הפרוטה מהכנסות המסים בהודו; עזוב ועזוב את הודו מיד לאחר סיום המלחמה, לכשיגיעו ההודים לידי הסכם ביניהם בנוגע לחוקה הרצויה להם; הרי התחייבנו לכך. ואשר לדברי מר צ'יצ'יל, הרי קשה להעלות על הדעת כי הוא קיבל עליו את משרת ראש הממשלה למען חסל את הקיסרות הבריטית. וכי למה יעשה זאת? האם לא תודו כי בלעדי הקיסרות שלנו היינו ניגפים במלחמה זו? וכלום היה זה דבר רצוי? כיצד יכולנו להסתלק מהודו כל עוד נמשכת המלחמה ולמסור כל אותה יבשת לידי היפנים? האם מישהו מציע כי רוסיה או ארצות-הברית צריכות לצאת ממלחמה זו חלשות מכפי שהיו לפני כן? ואם אין דורשים זאת בנוגע לרוסיה או לאמריקה — מדוע ידרשו זאת לגבי חבר העמים הבריטי? מה חטאנו ומה פשענו? אילו ניגפנו ב-1940, בשעה שהיינו בודדים במערכה נגד היטלר — כלום לא היה בא הקץ לעולם כולו? אמנם יתכן כי דרך המבטא שלנו צורמת את אזני האמריקאים, אך אין לשכות כי הלשון האנגלית נולדה בתוכנו. כלום הייתם מעירים לצרפתי כי דרך המבטא שלו, בשפתו הוא, צורמת את האוזן? אמת לא פרענו את כל חובותינו לאחר המלחמה הקודמת, אך אנו סילקנו את התשלומים עד שנת 1927. אדוארד סטינינוס* מציין בספרו החדש על פעולות השאלו-החכר כי לא יכולנו לסלק את כל החוב משום שאמריקה מיאנה לקבל תשלום במטבע היחיד שעמד לרשותנו — סחורות ותוצרת. יתר על כן, חובות המלחמה שאחרים חבו לנו ושלא נפרעו גדולים הרבה יותר מיתרת חובותינו לארצות-הברית. ויורשה לי לשאול אתכם בגילו נמרץ: האמנם סבורים אתם, כי הדולרים שלכם שאבדו שקולים כנגד חללי המלחמה שלנו? כי הן היתה זאת מלחמה אשר עליה החלטתם לבסוף, כי מן הנכון הוא ללחום אותה — אלא שלנקודת-מוצא זו הגעתם באיחור של שנתיים.

(למען האמת עלי להעיר כאן, כי יש אנשים תכופות אמריקאים, המלמדים עלינו סיגוריה באמריקה. ישנם עתונים אמריקאים אמיצי-עמדה, וישנם ידידים בין העתונאים ופרשני הרדיו השומרים לנו אמונים ועומדים לימינו בימים טובים ורעים כאחד. ומהם אשר סובלים זלוולים, הפסדים והכשלות בשל לחמם לענייננו).

תכופות מאשימים אותנו באמריקה, כי אנו מתערבים בעניניהם הפנימיים של האמריקאים, וכי הגה אנו מתערבים בשאלת בחירות הנשיא. האשמות כאלה נשמעו למשל לאחר «יורקשייר פוסט» כתב בינואר ש. ז. — ו«צ'ארץ' אופ אינגלנד ניוספייר» כעבור שבועים — באהדה על האפשרות שמר רוזבלט יציג את מועמדותו ברביעית. הרשה נא לי להעיר לך, קוראי האמריקאי, כי לדעתי, מספר הגליונות של העתונים הללו הנשלחים לאמריקה. — נער יספרם. עתון אמריקאי אחד לפחות כתב, כי «יורקשייר פוסט» שיין למר אנתוני אידן, ולא היא: האמת היא כי על ידי נשואיו נעשה מר אידן קרוב לכמה מבעלי-המניות

* בעבר — מנהלו של «החכר-והשאל». כעת סגנו של מזכיר-המדינה (שר-החיצון) של ארה"ב; מגדולי אנשי-העסקים. — המער.

** «עתון-כנסיתה-של-אנגליה».

הראשיים של עתון זה *). ועוד זאת: שני העתונים הללו אינם מדברים בשם בריטניה כולה כשם שעתונים אמריקאיים כגון "סט. לואיס פוסט דיספאטש" או "ניו-אורליאנס טיימס" אינם מדברים בשם אמריקה כולה. יש להניח כי השפעתו של "יורקשייר פוסט" פחותה מזו של "מנצ'סטר גרדיאן". אך השאלה העיקרית היא מדוע דורשים מאתנו, הבריטים, שלא נתענין בשאלה מי ומי יהיה נשיאכם החדש? הרי עתיד השלום בעולם אולי תלוי במידת-מה בשאלה זו. אילו בחרתם בנשיא מבין הבדלנים הייתי רואה בזה משום סכנה לעתיד השלום בעולם ולחיייהם של בני ובני-בני. מאימתי אסור להתענין במאורעות המתרחשים במדינה אחת, כשהם גוגעים לגורל האנושות כולה? כלום לא השמיעו האמריקאים מעולם דברי בקורת על תעלולי היטלר או על מדיניותו של ניוויל צ'מברלין?

* * *

במשך כמה שבועות הרבו עתוני ארצות-הברית לפרסם הערות והערכות שונות — ולפי ביטויו של "דאלאס מורנינג פוסט" (***) אף דברי "נזיפה" — על מר צ'רצ'יל, שביקש הצבעת-אימון לאחר שניגף בפרלמנט בשעת הויכוח על השאלה אם יש להשוות את שכר הנשים לשכרם של גברים. לדעתנו, היתה זו בעיה בריטית פנימית. אתם לא עמדתם מן הצד לגבי שאלה זו ראינו מתאונן על כך. הרי קיים — או צריך להיות קיים — חופש הדעה והבקורת. והרי תגובת ציבורכם במחוזות השונים: ניו-אורליאנס טענה, כי ראש הממשלה לא צדק בשעה, שכפה ברירה זו על בית הנבחרים. "צ'רצ'יל מאיים בשוטו" הצהיר "הראלד טריביון" (***). הוא לא צדק בתכלית" — אמרה אוקלהמה (****), עתוני קליבלנד דיברו על "הטלת שררה זו במדיניות-הפנים". אטלנטה טענה, כי מר צ'רצ'יל גרם נזק רב לעצמו ולמפלגתו וסאוונה..... פירסמה מאמר על סיכויי מר אידן כראש-הממשלה הבא. לואיס וויל אמר, כי שביתת-הנשק הפוליטית בבריטניה מתערערת והולכת והעתון "סט. לואיס סטאר-טיימס" קבל, כי בגלל הצנזורה האזילית אין רוב האמריקאים יודעים כלל על נטיה זו בחייה הפוליטיים של אנגליה. רבים מעתוני אמריקה התייחסו באהדה לעמדתו של מר צ'רצ'יל, אך רק מעטים מהם נמנעו מלהעיר הערות ומלהגיך בגלוי את אשר חשבו. כיצד הולמים כל אלה את התרעומת שלכם בגלל ההערות בעתונות הבריטית על בחירותיכם הבאות? ואכן, אין כל התאמה בין השניים. כשעתוני אנגליה הזכירו את ה"פלירט" עם דרלן בצפון-אפריקה, האשימו אותם, כי הם משלחים היצים בגנרל אייזנהאואר. אמריקאים גילו אז אירצון רב מכך. וכיום מרבים עתוני אמריקה לעקוץ את הלורד לואיס מאונטבאטן ואת צבאנו בבורמה. הלא כן דבריו של "בוסטון גלוב" בגליונו מ' 14 במרס, בו הוא משבח במאמר הראשי את מפעלות מצביאכם הגנרל סטילוול.....; «אפשר שהשוואה בין עלילה צבאית זו ובין התקדמותם האטית של הכוחות הבריטיים-ההודיים לעבר אקיאב לא תיראה הוגנת: אך אי אפשר להתעלם ממנה. קומץ

* העתון, המופיע בלידס שבמחוז יורקשייר (צפ'—מז' אנגליה) הנו שמרני-מתון (וליברלי מבחינת תפיסתו את עניני החברה) ונחשב לאחד ההגונים שבעתוני-הקרת הבריטיים. אך אינו מגיע למעמדם של ה"לוייתנים" שבעתונות-בריטניה — כ"טיימס" "מנצ'סטר גרדיאן" והעתונים העממיים הגדולים ("דיילי הראלד", "דיילי מייל", "דיילי אכספרס"). — המער.

** עתון הייל במדינת טכסס. — המער.

*** אחד משני הראשיים שבעתוני ניו-יורק, — והוא הנוטה לרפובליקאים, בשעה

שה"ניו-יורק-טיימס" נוטה לדמוקרטים. — המער.

**** מדינה, בדרום-מזרח ארה"ב שאוכלוסיתה אינה מרובה. — המער.

***** אטלנטה וסאוונה שתיהן במדינת-הדרום, ג'ורג'יה. — המער.

***** שימש כמפקד המחנה האמריקאי בבורמה. הוחזר מתפקידו באוקטובר 1944.

כפי שהודיעו «בגלל חילוקי דעות עם גנרל שאן-קאי-שק». — המער.

החיילים וסוללי-הכבישים של הגנרל סטילוול מבקש להציל את סין ע"י פתיחת קריהאספקה שלה-מחדש. ואילו צבאו הענקי של לורד לואיס מאונטבאטן מעונין לכבוש מחדש את נחלות האימפריה. האין זה עיקר ההבדל? במאמר שנתפרסם באותו עתון ב-11 באפריל תירש מר פליצ'ר פראט, הפובליציסט, את ההתקפה: "במלים אחרות, הממשלה הבריטית בהודו עוונתה גלחמת להחזרת האימפריה ליושנה, ולא לשם מיגור האויב". ליוזתי את כוחות הצבא שלנו בבורמה במשך תקופה קצרה וסבור אני, כי דברי מר פראט הם דברי-הבל. אך עיקר טענתו הוא: אילו העיזו עתונאים אנגלים לדבר בסגנון זה בגנות הצבא האמריקאי — כלום אפשר להעלות על הדעת, כי האמריקאים היו מקבלים זאת בשוויון-נפש? "ג'ורנל-אמריקן" (*) מ"ד באפריל 1944 פירסם מאמר על הודו מאת קרישנאלאל שרידהאראני, מלווה תצלום גדול של "אם וילדה הגועים ברעב באחד מרתובות כלכותה". בעל המאמר מעיר בין השאר: "מינויו שאין לו תקדים, של האוסטרלי ר. ג. קייסי, כמושל מחוז בנגל הגביר את החשדות בהודו, כי ה"טורים" (**). הבריטים מגייסים לעזרתם אפילו את הדומיניונים כדי לשמור על הודו כמושבה בריטית". ועוד: "ראויה היא המלחמה שבאסיה לזכות-בכורה מן הראשונות במעלה בבחינת הטיפול בה, וצריך שתתנהל בהנהגה אמריקאית, למען און ע"י כך את חוסר-החיבה הנודע כאן לשותפי-ברית אחרים".

כדי לתת ציון ראוי ל"שיקגו טריבון" נדרש היה מקום נרחב, אך נסתפק בהבאת כמה קטעים בלבד. ב-29 במארכ כתב אותו עתון: "אפשר שחיילינו (החונים באנגליה) שרויים בצער, אך אולי ימצאו נוחם בהכרה, כי הם מגדילים לעשות למען הבריטים, ולא רק משיגים בשבילם את הנצחון במלחמה. חיילינו שמעבר-לים עומדים להצביע... בשבתם באנגליה זו, בה אין שום חוקה כתובה להבטחת זכויות העם ואין כל רסן לפרלמנט; ארץ שבה אפשר להחזיק אנשים בבית-סוהר ללא משפט וללא גבול, ואפשר בה לוותר על בחירות", בו ביום כתב העתון: "האמריקאים ממאנים לקבל את השקפת הבריטים כי אנשי-הצבא הם מעמד עליון, הזכאי לשלוט בהמוני העם וללמדם". ב-30 במארכ רמו העתון מתחת לכותרת "מנהלים העמוסים יתור-על-המידה", כי מוטב לו למר צ'רצ'יל, "להקל את המעמסה הרובצת עליו (כלומר, לפי כוונת הכותב, להניח לאנשי-הצבא לקבל את ההחלטות בעניני המלחמה) ולחזק את הקבינט שלו ע"י מינוי אדם מוכשר יותר למשרת מיניסטר-החוזק".

ואותו עתון מתמלא חימה בגלל כל תגובה בריטית על המתרחש בחיי אמריקה. בעל העתון הקולונל מק-קורמיק, השמיע בששת החדשים האחרונים כמה וכמה הצהרות מפתיעות ביותר. הוא טען, למשל, כי האנגלים מנסים לערער את יסודות הריפובליקה האמריקאית; כי דרושה העברת טריטוריות תמורת משלוחי "החכר והשאל" (מתעלם הוא מן העובדה, כי 10 אחוזים מהייצור המלחמתי הבריטי חוזרים אליכם לפי אותה שיטת "החכר והשאל", וכי מסרנו לאמריקה כמה וכמה אמצאות ובכלל זה המטוס המונע ע"י קילוח-גזים). וכן עוד הודעה, כי לאחר המלחמה שעברה עזר הוא מק-קורמיק, למיניסטריון-המלחמה האמריקאי לערוך תכניות להגנת דיטרויט מפני התקפה בריטית. דבר אחרון זה חותם-רוחו טבוע על כל הופעותיו האנטי-בריטיות.

אינני יודע, באיזו מידה השפיע הלורד קיינס על מושגיו הפיננסיים של הנשיא רוזבלט. אך מצטער אני על כך שקיינס לא השפיע יותר על ממשלתנו, בשעה שהיא הסתפקה בשיטת הסיוע שניזונה את גופם ורוחם של מחוסרי-העבודה שלנו. ואשר ליפנים — היתכן כי לא נילחם נגדם? כלום אין אנו גלחמים נגדם בשעה זו? כלום אין אחדות מאניות-המלחמה שלנו פעילות כבר בריטיות.

* מעתוני היירסט. — ראה הערה ב' בעמ' 131. — המער.
 ** הכינוי המסורתי של מפלגת השמרנים באנגליה. — ה"ויגים" — היה כינוי הליברלים. — המער.
 *** בבחירות לנשיאות ארה"ב. — המער.

באוקינוס השקט? האין גם לנו סיבה מספקת לשנוא את היפנים ולמגרם? אל חשש — היה נהיה "שם" בשעת מעשה.

ואשר לכך, מדוע אמר צ'רצ'יל: "הבו לנו הכלים, ואנו נשלים את המלאכה" — בשעתו חשבתי את הדבר לשגיאה; מעולם לא יכולתי לתאר לעצמי כיצד תוכל קהילת-העמים שלנו לעשות כזאת, ללא עזרת אחרים. וזכר אני כיצד אמרתי לסופר מלחמה אמריקאי חשוב בארס ב-1939, כי לדעתי מלחמה זו הנה מלחמת אמריקה ממש כמו שהיא מלחמתה של בריטניה. גם אני גם הוא לחמנו במלחמה הקודמת. ובארס שוטטנו יחד מחדש על פני שדות הקרב מני אז. אמרתי: "איני רואה כל סיבה לכך שידרש מבני, יותר מאשר מאת בני, להיהרג במלחמה זאת. זוהי אותה מלחמה עצמה, נגד אותם האנשים, אחרי שביתת נשק של 20 שנה" הדבר לא נשא חן בעיניו ולא נחקבל על ידו. סבורני, כי הוא מקבלו כעת.

יודע אני כי תשובתי זאת, חד-הברתית כמעט, לבקורת הנמתחת עלינו מזניחה דברים הרבה, כדוגמא לכך האירים הדרומיים. והנה מענין הדבר, כי לפחות בשני מקרים, מאז בואי לאמריקה, מצאתי עצמי, בן-אנגליה, מגן על אייר בפני אירים נועזים, כי לא היו ידועים לאלה לא מספרם של בני אירלנד הדרומית הלוחמים בתוך כוחותינו המזוינים, ולא ההצטיינות בה זכו רבים מהם, יכולות העובדות להיות שונות מאוד מהרשמים הכלליים. אבל מכל מקום, האמריקאים מלאי המרירות — כמונו — בשל מציאות קונסולים וסוכנים גרמניים ויפניים באייר, שיש בזה לדעתם משום סיכון חיי אמריקאים, מן ההכרח כי יחושו עכשיו שקיימים שני צידי מטבע, בעינינו שבין אנגליה לאירלנד.

אנו הבריטים מחזיקים מעומק לב טובה לאמריקה על כל מה שעשיתם למענו. איננו שובחים ולא נשכח לעולם, כי תוך ששה ימים לאחר תבוסת צרפת הגיעו לחופי ארצנו המשלוחים הראשונים של 80 אלף מכונות-היריה * ששלחתם לנו, המליונים. הראשונים של הכדורים ומאות התותחים הצרפתיים הישנים, בני 75 המ"מ. היה זה בשעה שמר צ'רצ'יל השמיע את קריאת-הקרב הנועזת, כי לחום נילחם על כל חוף, ברחובות ועל הגבעות, ולא יכנע לעולם: וסבורני, כי אותה שעה הוסיף מר צ'רצ'יל בלחש: "והכה נכה אותם על קודקודם בבקבוקים — משום שאין לנו נשק אחר..." אנו אסירי-תודה לכם. ואני מקווה, שגם אתם מודים לנו במקצת. עמדנו בפרץ ותיכון ארץ. מתוך רגשות תודה לכם הפרזנו במחמאות, פייסנו יתר על המידה. אינני סבור כי דבר זה טוב בעיניכם. סבורני כי זה מעורר בכם חשדנות ואתם מבקשים לרדת לסוף כוונותינו. ומה לנו כי נשפיע עליכם מחמאות? הרי אנו עומדים במערכה זו שנתיים יותר מכם, חיילינו עושים את מלאכתם בשכר שהוא שליש משכר חייליכם; פרעלינו עובדים בדרך כלל בבתי-החרושת שעות רבות יותר בשכר שאף הוא כמחצית או כשליש השכר הנהוג אצלכם; הגיל הממוצע של עובדי-המספנות והסוחרים שלנו בליברפול היה 52 ב-1942 — ועכשיו הוא גבוה בהרבה, מנת-המזון שלנו דלה דלות מכאיבה בהשוואה למזונכם; ועצם הגבלות-התזונה שלכם, מרוב הבחינות, הן מהתלה לעונת הנהוג שלנו. גייסנו למאמץ המלחמה גם את הסבתות שלנו. ואילו מנהיגי הפועלים שלכם מתנגדים לחוק שירות לאומי באמריקה וטוענים, כי כמוהו כעבודת.

אנו נלחמים נגד אותו אויב, אך אי-השויון בינינו מוסיף להיות רב מאד. היה בידי ממשלתנו וממשלתכם — אילו גילו מידה רבה יותר של תבונה ומעוף — למנוע לפחות קצת מאי-השויון ממנו יונקים הסטירה וההיתול המה, המשמש מקור לשנייה וללעג. אני מתכוון לענין המידלשת הצבאיות: אנו מחלקים פחות מדי, ואתם מעניקים אותן ביד רחבה. רבים אנשינו — ואחדים מהם ראיתי כאן בארצות-הברית — שהדפו את מפציצי האויב בשעת

* יתכן, כי בעל-המאמר טעה כאן והפריז במספרן של אוהן רבבות מכונות-היריה (בעיקרן) — ממלחמת-העולם הקודמת) אשר נשלחו או עיי האמריקאים — משלוח-עצום ואף בעל חשיבות חיונית. באותם הימים. — המער.

המערכה על בריטניה, והם לא זכו לקבל אותה-הצטיינות כל-שהם: ואילו בחורכם בה בשעה שהם מסיימים את-חוק אימוניהם בשדות-התעופה של טכסס עונדים שנים-שלושה סרטים. — הם, אך לא המתאמנים מבריטניה שלמדו לידם ואתם במשך אותם החדשים. יש לדעתי צורך במידליה משותפת, בעד השתתפות במסעות ובמערכות שאנו עומדים בהן שכם אחד.

הצורך בתירגום-מושגים הדדי בין שני העמים עודנו רב, כשם שרבה בערות-הגומלין. סרטי הקולנוע עשויים להועיל הרבה. רצוי שתציגו בבתי-הקולנוע שלכם סרטים בריטיים במספר שיהלום במדה המתקבלת על הדעת את מספר הסרטים האמריקאיים המוצגים אצלנו. ואינני סבור כי בשטח זה קיים האיזון הרצוי. אמריקה מפיקה מאיי בריטניה 30—40 אחוז מהכנסות סרטיה, אך ספק הוא אם במשך השנה שעברה קנתה אמריקה אפילו סרט אחד שנוצר בבריטניה ע"י הון בריטי. ואם מציגים סרט בריטי באמריקה הריהו מופיע בבתי-הקולנוע הקטנים יותר. אמתי, כי מצויים בתוצרתנו סרטים בינוניים באיכותם, אך לא כולם כך. אין אנו מראים את כל כוחנו בשטח זה. וחבל שכך הוא — כי תוך כדי ראיית סרטים בריטיים רבים יותר — תיטיבו להכיר אותנו, — ובכך תלויים, במידת-מה, היחסים הטובים בינינו בעתיד. רבי-המסחר שבהוליווד גועלים, כנראה, במפתח את כדירה-ראויה שלכם. והלא מובטחני, שאם יציגו לפני הקהל הרחב באמריקה את סידרת הסרטים האמריקאיים המצויינים שהוכנו בשביל צבא ארה"ב (כגון הסרטים: "כיצד הוצעד העולם למלחמה", "הפרד וכבוש" — המערכה על בריטניה", "המערכה על רוסיה", "דע את בעלת-בריתך בריטניה", "המערכה על סין", "החייל הכרשי") יביא הדבר ברכה לענין אחדותם של עמי-הברית, ובסופו של דבר — גם לענין השלום בעולם. אלא שהדבר, פרט ליוצאים מן הכלל מעטים ובודדים — לא נעשה כלל. והלא אלה הנם סרטים אמריקאיים, שבידי אמריקאים הוכנו. מי שראה את הסרטים האמריקאיים הללו לא יוכל עוד לטעון טענת-סרק, כי "אמריקה גלחמת למען בריטניה".

* * *

כאמור לעיל, יש צורך בשויון בין בעלי-ברית, בכלל זה גם זכות שווה לביקורת. אם מבקרים אותנו צריך שתהיה לנו היכולת להשיב למבקרינו כהלכה. והרי דוגמה: ב"ו במארס 1944 כתב העתון האמריקאי "טולסה" (* טריביון): "נעבוד יחדיו ונלחום יחדיו, אם רק אנגליה תשכיל ותניח לנו לעשות זאת. הרגשות האנטי-בריטיים נגרמים באנגליה גופה, ולא כאן. כדי לשים קץ לכך יש למנוע את האנגלים מלהתערב בעסקי הפוליטיקה שלנו... האנגלים היו תמיד עם של טפילים. תמיד חיו על חשבון זולתם... אנגליה הערומה שפכה את ממשלת האימפריה שלה מסביב לכדור-הארץ למען מצוץ את לשד הארצות האחרות, כדי לפרנס את אנגליה ולקיים את אציליה... אנגליה אינה מתחשבת כלל במגילה האטלנטית... המגילה היתה רק אמצעי תעמולה לבחירת הנשיא ברביעית — תעמולה שצ'רצ'יל סמך ידיו עליה... באנגליה משגולד נער — אפשר לדעת כי גזור עליו להיות בן-משקיבית במשפחת בני-טובים. לא תמצא בקתת-קורות... בדרך לבית מס' 10 שבדאונינג-סטריט... האנגלים ידועים לגנאי בנימוסיהם הרעים... אנו רוצים להיות ידידיה של אנגליה... ושהיא תהיה ידידתנו ותעזור לנו... אין ברצוננו להתערב בחיי הפוליטיקה שלהם, אך האנגלים עזי-הפנים מרבים כעת להתערב בעסקינו ולהגיד לנו במי עלינו לבחור להנהלת עניינינו הפנימיים... אנו דימוקרטיים

* עיר-מכרות-ונפט במדינת אוקלהמה, בדרום-מערב ארה"ב. — המער.
** «בקחת-הקורות» — תמונת-דיבור מקובלת באמריקה; רמז להיית-מתישבים, אנשי-יער-וספר, שחיו כמה מכני-אמריקה אשר עלו אח"כ למשרות רמות במדינה; ועל כולם — לינקולן. פירוש הדבר כאן — כי אין באנגליה ולא תתכן בה העליה מזלוח למרומי החברה וההשפעה המדינית. — המער.
*** ביתו של ראש-הממשלה הבריטי. כאן — כסמל למעמד נישא בחיי המדינה האנגלית. — המער.

הגנו... אנגליה אינה דימוקרטיה... רוצה אנגליה כי נוסף להחזיק ברוזבלט כי סבורה הגנה שנתחייב על מתן חסדים לאנגליה — ואין אנגליה יכולה להיות לאורך ימים בלא חסדים... — וכדומה.

סבורני שהכותב היה מערער במקצת את טענתו אילו הודה בכך, כי המזוי מקדונלה, שעמד בראש אחת הממשלות שלנו, נולד בבית-אבן דל בלוסימאות (*), או שהרברט מוריסון הוא בנו של שוטר; או שבית-הנבחרים שלנו ידוע כ"אם הפרלמנטים"; או שתורת-מונרו נשענה תמיד על כוח הצי הבריטי — אם כי מעולם לא יאמר הדבר באזני העם האמריקאי (וואלטר ליפמן ** מוכיח את הדבר הזה בספרו «מדיניות-החוץ של ארה"ב»).

* * *

אין זה מן הדברים הקלים להחליט כיצד לנהוג לגבי התקפות מסוג זה, שבודאי הניחו את דעתו של גבלס. אך מסופקני אם עלינו להתעלם מהן. ואף אין אני סבור כי המחנה הרב של ידידנו האמריקאיים ירצה בהתעלמותו מהתקפות אלו, אף-על-פי שמדי פעם נהדפות הן ע"י גאמני-בריטנו באמריקה. לפי דעתי צריכים האנגלים להשיב מכה תחת מכה — ביושר, אך גם בתוקף. כשאנו מחרישים, סבורים המקטרגים כי אין תשובה בפנינו, כי מצפוננו אינו נקי, כי עניננו פסול מעיקרו. ולא היא. אם נוהגים אנו עדינות בויכוח הגנה התרשמותכם, כי התחמקות כאן. ברם, כשמישהו מכם מתקיף אותנו בענין הודו, איני רואה כל סיבה לכך שנימנע מלהזכיר לכם את בעית הכושים שלכם. כשמישהו מכם טוען כי אין אנו דימוקרטיים — נוכל להזכיר לכם, כי מכל מקום ניתנת לכל אורח בריטי בבריטניה האפשרות להצביע בשעת בחירות — מה שאין כן לגבי מאות אלפים מבין אזרחי ארצכם ***. אפשר הדבר לא ימצא חן בעיני האמריקאים המתקיפים אותנו, אך יורשה לי לומר להם, כי מוטב שיתרגלו לכך: מתאגרפים האוהבים להכות ולהעניק מהלומות נאמנות צריכים ללמוד גם לספוג מכות, ולשלוט אותה שעה ברוחם ולא להתרעם על כך. ואילו אנו, הבריטים, חייבים ללמוד מכם שלושה דברים: ידידותיות חמה, גילוי-לב וקשיות-עורף.

יחסנו הפייסני לאמריקה עורר במה מכם לחשוב, כי אתם נלחמים באירופה אך ורק מתוך נדיבות-לב יתירה, כי גם הפעם לוחמים אתם את מלחמתנו אנו, כי האנגלים הנוראים הללו העלו אתכם ברשתם זו הפעם השניה, ושכתום המערכה תהיו זכאים לחזור להור-ההר שלכם ולהשקיף משם מתוך שוויון-נפש על עולם עכור זה, המשתולל לו מתוך טירוף-הדעת. אילו היתה זו עמדתם של רוב האמריקאים — אני תקווה ותפילה, כי אין הדבר כן — אילו יצאתם מהמלחמה כשאתם מחזיקים בדעה זו ופועלים בהתאם לכך, כי עתה היה נגזר עלינו הצורך ביום מן הימים, בשעה בה יחשק השטן, לחזור על מאמץ האימים והדמים שהוטל עכשיו על בני ועל בניכם אתם.

ובשל זאת חשוב כל כך, לפי דעתי, שאנו, האנגלים, נלמד להשיב מכות בשעת הצורך, ושאתם תלמדו לספוג מכות ברוח טובה. לעולם לא נגיע לידי הסכם בכל הנקודות כולן, כי אחרי ככלות הכל איננו אלא בני-אנוש, רפים, אנוכיים ונוחים לכעוס. אך אם נראה ברורות את המחיר שנצטרך לשלם באם לא נפעל יחדיו, אזי נוכל להתפשר ולצעוד יחדיו. כי מחיר אי-ההתפשרות הוא המוות — מוות לבניכם או נכדיכם, וכן לבני או לבני-בני אני.

* עיירת דייגים עניה בצפון סקוטלנד. — המער.

** פובליציסטן אמריקאי נודע (מסופרי «הראלד-טריביון») — המער.

*** הכוונה כאן לחוקים המקומיים — ועוד יותר מזה, הנוהג האדמיניסטרטיבי — בכמה וכמה ממדינות ארה"ב, וביחוד במדינות-הדרום, המונעים משכבות ניכרות של חושבים ובראש וראשונה מהכושים, את זכות-ההצבעה להלכה או למעשה. באמתלאות של רמה השכלתית, ישיבת-קבע במדינה, ההשתייכות לשתי המפלגות המוכרות וכדומה. — המער.

מן המערב התיכון

לפני ערבים מספר ארחתי לפת-ערבית במכללה של שיקגו בחברת אנשים נכבדים ואהודים מאוד, ששמותיהם כללו את היה אולריך מידלדורף, בנדיקט אינרסון, א.ס. ספקטורסקי, פרוטיסור שולץ, ג'ו שואב. למחרת סעדתי בצהרים בחברת תריסר בנקאים, עו"ד, רופאים ואנשי עסקים חשובים. רק אחד מבין הנוכחים, חבר לקונגרס, היה ממוצא אנגלי הן מצד אביו והן מצד אמו. חבורה זו נשאלה ע"י אחד מהבנקאים הנוכחים, במי הם רואים את האויב העיקרי, בגרמניה או ביפן? התשובה שניתנה פה אחד היתה: «יפן», חוץ מקול אחד, סטירי במקצת, שאמר: ה«ניו-דיל»**. שאלתים, אם אנו, כלומר ארה"ב ואנחנו, עתידים לפי דעתם להיות די פקחים, די נבונים ומוכנים לויתורים מססיקים לשתף פעולה עם רוסיה לאחר המלחמה, רק כדי שלא יהיה צורך לחזור ולעסוק בעתיד במלאכה נאלחה זו, המלחמה, שלה אנו נתונים כיום. הבנקאי אמר – וחושבני ששיקף במידה ניכרת למדי את דעתם של השאר – «מקוה אני, שאנו עומדים לשתף פעולה, אולם יהא זה נכון מצדכם לראותנו באור של סימן שאלה – אל לכם לסמוך עלינו. אתם הבריטים תצטרכו – כך נראה לי – לבוא לידי הסכם עם רוסיה. מוכרחים אתם לבוא לידי הסכם, כדי לקיים את השלום באירופה. עליכם לבוא לידי עמק-השוה עם רוסיה בין אם גם אנו נגיע לידי כך ובין אם לא. אך בעשותכם זאת, תהא עין אחת מעיניכם נחה עלינו; שוו נא לעסק שלכם עם רוסיה דמות איריאליסטית ככל האפשר – ואני תקוה ואמונה, כי נבוא בעקבותיכם. אולם חדלו לכם מלהזכירנו השכם והערב, שהמלחמה באירופה היא מלחמתנו ממש כמלחמתכם. אמנם כאלה הם פני הדברים – אולם אין שכר בהשמעת הדברים לנו». אמרתי לו: «אל לכם להשאר זמן רב מדי נתונים בסימן שאלה. אל תטילו עלינו משא כבד מדי. אפשר שהדבר יכבד מאתנו לשאתו. עכ"פ לפני שהחלטות סופיות וחותכות אלה תסולנה, יתכן שנהיה לוחמים קשה יחד אתכם באוקינוס השקט, ומקווה אני שיחסינו למועד ההוא יהיו עוד יותר לכביים משהם כיום».

עם שוטי לאזרכה של אמריקה, הקדשתי זמן-מה בשבועות האחרונים להצגת השאלה: מדוע אותם הנמנים על האנטי-בריטיים הם אנטי-בריטיים – כי מספר ניכר למדי הוא אמנם כזה. איני רוצה להדגיש את הענין הנה הדגשת יתר; מאמין אני כי תופעה זו נמצאת בסימן ירידה. אולם אוילי יהא הדבר להעמיד פנים, כי אין כזו בנמצא כלל. חושדים בנו, חושדים באנשי העסקים שלנו ובדיפלומטים שלנו. לעתים מזומנות רואים אותם «מצוחצחים» יתר על המידה (רעיון, שיתכן שיראה מגוחך גם בעיניכם גם בעיני). ההאשמה מצד חמשת הסנטורים האמריקאים***, שאנו הבריטים חותרים להצטיין ולעלות על אמריקה, «מסתדרים» אתה על הצד הכי טוב בשבילנו, יש לה מהלכים ניכרים. שתי השקפות ניתנו לי בבוסטון.

* ברשימה – שמות העושים על עינו ואזנו של האנגלי רושם בולט של שמות גרמניים (א, ד, ה), סקנדינביים (ב) וסלביים-יהודיים (ג). הכוונה – לציין את אי-אנגליותו של הרכב חברה זו. – האער.

** המערכה החדשה! *** ראה הערה ב' בעמ' 148.

חייל טוראי בחופשתו אמר: «הדבר מתחיל בבתי-הספר שלנו: מדי שנה בשנה אנו חוזרים ושונים את המהפכה שלנו; אתם שוב הנכם «המעילים האדומים», המלך ג'ורג' השלישי שוב קם לתחיה; אתם הנכם האויב המסורתי». שני בנקאים אמרו לי: «לורד קיינס שלכם מסוכב את רוזבלט בשיטת כיסוי גרעונות, הידועה לנו, הבנקאים, כנפסדת מעיקרה; הבנקאים שלכם וממשלתכם אף הם רואים אותה שהיא נפסדת ובאמת מושכים את ידם הימנה. אולם קיינס משיא את רוזבלט לקבלה. והסבל מוטל עלינו. מובן שאין הדבר נושא חן בעינינו». אמרתי: «אתם חושבים אותנו לערמומים, למקיאבליים, המוכרים לכם משהו, שידוע לנו כי חסר ערך הוא». הם חייכו: «בערך כך».

ועוד הוסיפו, שעם סיום המלחמה נעשה אנו הבריטים מעשה נכון, אם נשלח בחזרה את כל המכונות שקיבלנו ב«החכר והשאל», את מכשירי-המכונאות, מכוניות-המשא, הגיפים, אפילו אם אמריקה לא יהא לה צורך בהם, אפילו לא תהיה לה דרך אלא להשליך הכל הימה. «מוטב שתעלום באש», אמרו, «משתשאידיום מתגוללים לראווה לאנשינו. הם אינם אוהבים לשמש «סְנָטֶה-קְלָאוֹט» לעולם ומלואו, ואם תזכירום זאת, לא תצמח מזאת ברכה». שאלתי, אם יודעים הם את מספר אבידותיהם ומספר אבידותינו אנו בתוניסיה – 35.000 אנגלים לעומת 18.000 אמריקאים? – הם לא ידעו. הידוע להם, כי מספר אבידותינו בין האזרחים אינו נוסל מאבידותיהם הם בכוחות המזוינים שלהם? – כל מושג על כך אין להם. הם הסכימו, כי אמנם שקועים הם בבערות מדאיבה באשר להכרת עובדות-יסוד הנוגעות לבריטניה (כמונו-אנו, בכל הנוגע לאמריקה).

פקיד שסבב עמי בביחיר דִטְרוֹיטי להראותו לי, שאלני, כיצד יתכן, שאנו הבריטים נושאים בעול מסים כבד מכל אומה אחרת בעולם, בעוד אנו שואבים כספים לרוב ממסי הדומיניונים והמושבות? ענית לי, כי משם אינו מגיע אלינו אף חצי סרוטה עלובה. לזאת אמר: «אנשינו אינם מאמינים לזה, כי הלא אנו ניתקנו עצמנו מכם בגלל מסים». הוא שאלני, אם רצוני שימשיך לגלות את מחשבותיו עלינו בפה מלא? וכשענית לי שמוכן ומזומן אני לשמוע, המשיך: – «רבים מאוד מאמינים, שבמשך מאות בשנים השתמשתם באחרים, שילחמו את מלחמותיכם אתם». הוא רצה לדעת אם האנגלים יהירים הם ומחנשאים. זה עורר אצלי רגש-היתולי ושאלתי, אם פגש באנגלי יהיר ומחנשא. לא, ענה, הוא לא נתקל בכזה – אלה שנפגשו בדרכו היו «O. K.». אך שמוע שמע כי רבים רבים יהירים הם, וכמובן ידוע לו – הוסיף – כי לנו טובי הדיפלומטים בעולם, שתמיד מוכשרים להתגבר על אחרים.

שיחות שונות אלה שהיו לי, התנהלו ברובן באוירה ידידותית בהחלט, כאותה שיחה עם איש-עסקים-מדטרויט, שאמר לי, שחוששים הם שעד שארה"ב לוחמת ביפן, אנו כבריטניה נשתמש במכונות מסיבי-הגלילים – הנמצאות בידנו-כיום בכמויות גדולות מאלה שהיו לנו אי פעם בעבר – לתפיסת שווקים בגרמניה ובמקומות אחרים. ענית לי, שאין לי ספק שנהיה נתונים במלוא כוחנו למלחמה ביפן, ושכל אנגלי בינוני יראה בשאט נפש כמעשה פסול את ענין תפיסת שווקים חדשים בעוד שידיה של אמריקה קשורות במלחמה. אך דברים שבעל פה לחוד והמלה האמריקאית שבדפוס לחוד. מימרה אנגלית ישנה אומרת: «העניים – הם תמיד אתנו». אכן העתון «שיקגו-טריביון», שתפוצתו מגעת

ל-1.300.000 אכסמפלרים ליום, תפוצה עצומה לגבי ארה"ב, אינו רוחש ידידות לבריטניה כלל וכלל. קולונל מק-קורמיק הנודע, שלו שייך העתון (הוא עצמו מחניכי אטון), השמיע בארבעת החדשים האחרונים מעל דפי עתונו, שאנו האנגלים מנסים לערער את יסודות הרפובליקה האמריקאית ולעשות את ארה"ב לחלק מהאימפריה הבריטית. שקינס הוא האנגלי המושל באמריקה, שהעברת שטחים קולוניאליים לידי ארה"ב מידי בריטניה הכרח המציאות היא כתמורה ל"החכר והשאל", וכי לאחר המלחמה הקודמת עור הוא מק-קורמיק, למיניסטריון המלחמה של ארה"ב בהכנת תכניות להגנת דטרויט מפני התקפת הבריטים. העובדה, שפעמים רבות אין דבריו אלא הבליים שבגדר שעורריה, אין בכוחה למנוע את הנזק שהוא גורם לנו. אולם מכין שורות העתונות ועובדיה עולה מספרם של ידידיו כהרבה על מספר אויביו. ה"שיקגו סן" של מרשל פילד, "שיקגו דיילי ניוס" של קולונל פרנק נופס ** שקולים הם כנגד ה"טריביון" ויש לשער, כי יותר מאשר שקולים כנגדו.

כאן, בסטי לואיס, כל שלושת העתונים הם הגונים וישרים. גם בדטרויט - הרוב ורבי המשקל שביניהם, אתנו הם רבים מן העתונאים הפרטים, אפילו אם נמנים הם על עתונות עוינת באופן רשמי, מגלים ידידות, מה שהם עושים, עושים הם לפי פקודה -

דבר המעורר בעיה עדינה באתיקה הז'ורנליסטית בכלל - ולא דוקא מוגבלת בארה"ב. * יש עוד עתונים המתיתסים אלינו בבקורת. שבועון, שמחירו 7 סנט, בשם "המתקדם" (The Progressive) פירסם ב-24 בינואר מאמר, כתוב ע"י פרד רודל, פרופסור למשפטים ביאל ** בשם "וידויו של אנגלופולפוב" *** ובו הוא אומר, שאין ידה של אמריקה משגת להיות האלטרואיסטן הגדול האחד ויחיד, "התם המושלה וההנסחט הגדול האחד של העולם שלאחר-המלחמה". לו היה אנגלי (אומר הוא) כי אז היה סומך את ידו על הדרישה הבריטית שסוכנים בריטיים יעשו את קניותיהן של האומות המאוחדות בדרום-אמריקה בכספי "החכר והשאל" האמריקאיים, במטרה לקנות אחוזה בעולם העסקים הדרום-אמריקאי לאחר המלחמה; וכן אפשר שהיה רואה כנכונה את השתיקה הבריטית - רבת-המשמעות - בכל הנוגע להונגקונג ולסינגפור, וכן עם התביעה הפתאומית - ששדות-תעופה, שהוחכרו לארה"ב ל-99 שנה, לא הוחכרו אלא למטרות צבאיות, ולא למסחריות. ואזי היה מסכים לצירציל, שהפלישה הגדולה צריכה להיערך לבלקנים, במקום שחיילות בריטיים יכולים לסמן מחדש את תביעות-הבכורה שלנו לשדות הנפט העשירים בטרם יבואו שמה הרוסים ראשונה. אולם מכיוון שהוא אמריקאי הרי -

חשיבותה של דעה זו אינה ספוגה במהלכים הרחבים אשר לה, כי נראה לי שתפוצת עתון זה קטנה היא מאוד, אלא בזה, שיש לה מהלכים בכלל. וחושבני, שאנו בבריטניה

* עתון גדול, שטופח לפני שנים מעטות בשיקגו, מתוך מגמה להלחם בהשפעתו העתונאית הצבורית של מק-קורמיק, בחיי אילינויס והעיר שיקגו. - המער.

** מי שהיה מיניסטר חצי - אם כי רפובליקאי עצמו - בממשלת רוזבלט (הדמוקרט). מת השנה. - המער.

*** אחת האוניברסיטאות הנודעות שבאמריקה. - יחד עם הרנורד - מעין "הוג" אוכספורד-קמברידג' שבאנגליה. - המער.

**** "חובב-שונא-האנגלים".

מוטב לנו שנלמד לדעת דעה זו ודעות שליליות אחרות. כדי שלא נביט על אמריקה במשקפיים ורודים מדי, ושללא נחאכזב אם נתקל בקשיים לשיתוף-הצעד בדרך המסע הלאה. אני, הריני נתון לספקות-מה בכל הנוגע לזמן הדרוש לאנשים כדי לנתק קשרי נאמנותם לארץ מוצאם, והפיכתם לאמריקאים גמורים. רבים רבים מן האירופאים שבאמריקה עודם לומדים אנגלית. כור-היתוך זקוק לזמן לא מועט כדי שיערבב ויתך מאה מתכות.

יתר על כן, ארצות תבל רבתי, אמריקה משמשת להן כאותו הלוח במכשיר מוסיקלי: תפקידו להאדיר קולות — לקובלנות ולניגודים. הודו אינה אלא דוגמא מאלפת אחת כזאת. איי והספר הלבן מתחילים לובשים ממדים ההולכים וגדליכ.

אלה שהתחקו אחרי מערב-תיכון זה תוך השנה או השנתיים האחרונות, מוצאים עידוד רב. מאמינים הם, שתורת הכדלנות הישנה איבדה את מרבית עמדותיה. יש מכריזים כי בכלל עברה מן העולם ובכל זאת מוסיפים, שגילויים אחרים, לא בהרבה נעימים ממנה, עלולים לבוא במקומה. אדם בעל עמדה בווינינגטון אמר לי: «הסכנה אינה עוד בזה, שלא נזיז את כף רגלינו מארצנו אנו, אלא בזה, שלא נזיז מארצות אחרות». אם כך ואם כך אנו כשלעצמנו צעדנו קדימה לקראת ידידות לבבית. חיל האוויר המלכותי, הגנרל מונטגומרי והארמיה השמינית, הצי המלכותי, הסטזאיות שלנו בזמן ההפצצות, ומר צ'רצ'יל עצמו — באלו היה כוחנו. «הוי, בתור, צ'רצ'יל — זהו בן-אדם!» אמר נהג הטכסי שלי אמש. אולם עלי להוסיף, כי את תהילתו של רוזבלט לא קלטה אזני אלא לעתים רחוקות.

פרדריק ליואים אלן

האמריקאים בעיני האנגלים

— — — שום אמריקאי, שביקר כמוני באנגליה, על פי הזמנת מיניסטרונין המזדיעין אינו יכול להמנע מלחשוב ומלדבר לא-מעט על היחסים שבין אנגליה לאמריקה. בדרך היבצ היו עיני ואזני פקוחות לקליטת גילויי יחס האנגלים אל ארצות-הברית. את הרשמים הבאים — חלקם מקוריים משלי, ומהם מפי מספרים בני סמך, או עדות עקיפה אחרת — סיכמתי במפורש ובאוביקטיביות ככל שידי מגעת.

1

האורח האמריקאי מופתע מן היחס הלבבי שהוא פוגש בו, לא רק מצד המארחים הרשמיים, שלכאורה מתפקידם הוא, להביאו לידי רשמים נעימים ככל האפשר, אלא גם מצד כל מיני אנשים שנוזמן לו לבוא אתם במגע באקראי. הסתגרותו המסורתית של האנגלי מתרופפת במידה ניכרת כשאתה נפגש בו בדרך מקרה במסעות. עלי לתוסף, שתמיד, משגלה שאמריקאי אני, ראיתי מאמץ מיוחד לגלות מידת עזרה שבהכנסת אורחים.

הדוגמאות לכך העולות בדעתי, כל אחת בפני עצמה, דלה כל כך כיסוד לעדות — עד שנדמה שאינן ראויות כמעט להביאן כאן. אם גברת אנגליה, שישבה מולי בקרון-רכבת כששוחחתי במשך שעה עם מיור אמריקאי, נאחזה בהודמנות הראשונה להכניס מלה ידידותית משלה, באמרה אלי, כשהורדתי את מזודתי בהגיענו לתחנת פדינגטון (*): «הן לא ישכח כאן

* תחנת-הסיום הלונדונית של «מסילת-הברזל המערבית הגדולה». — המער.